

je ideja, ki se v praktičnem življenju mora prilagoditi razmeram. Ni občevaljavne formulacije zanj, treba je ideal diferencirati, da bo konkretno prijemljiv. Za osnovno šolo, za meščansko in srednjo šolo pride v drugačni obliki v poštev kot pri delovanju v ljudski visoki šoli in izobraževanju odraslih. In še drugače pri mladinskem skrbstvu in vzgoji zanemarjene mladine. Kmetskega človeka ne moremo oblikovati tako kakor meščana, proletarca, ki ga tare boj za obstanek, moremo le s težavo pripraviti do duhovnega življenja; prikrojiti mu moramo izobrazbene dobrine posebej.

Dalje je pri nas treba zavestne kulturne politike. Marsikaj pride samo od sebe, a temeljne stvari moramo obdržati v svojih rokah in jih ustvarjati s trudopolnim dejanjem. Vedeti moramo, kake naloge ima šolstvo v celoti, kake imajo posamezni šolski tipi, kake ostalo prosvetno delo, na deželi, v mestu, pri mladini, pri odrastlem. Nato šele moremo zahtevati pomoči države in zakonske zaščite.

Dalje nam manjka v veliki meri moderne orientacije. Vprašanja slovenske izobrazbe niso rokodelska stvar in še manj jih smemo prepustiti diletantizmu ali pa zastareli pedagoški ideologiji. Tu gre za duhovne vrednote, ki morajo biti utemeljene in izražati potrebe časa. Elita, ki se poteguje za duhovnost našega življenja, mora biti v stiku z najmodernejšimi duhovnimi težnjami izven slovenske zemlje. Važen element mora pri tem biti znanost, zlasti moderna duhovoda in moderna kulturna pedagogika.

Potrebna nam je zlasti zgodovina slovenskega duhovnega življenja. Gre danes še za desiderat, a ga bo treba v kratkem realizirati. Naša znanost mora najprej urediti ene zadeve, ki so nam svojske, specifično slovenske in jih drugi ne bodo rešili. Rešiti jih moramo sami, stvari pa, s katerimi se lahko ukvarjajo drugi, prepustimo drugim.

Tudi izobrazbo naših učiteljev in vzgojiteljev bo treba preurediti, zlasti še izobrazbo osnovnošolskega učiteljstva. Več kot očitno je, da naša učiteljska nimajo prave znanstvene podlage: rabijo moderne mladinskopsihološke in kulturno-filozofske orientacije.

Tudi kritika javnega in kulturnega življenja, dalje tudi žurnalistika ni vsekdar na višku, ter bo treba pregrupacije in preorientacije v duhovnem pogledu.

Takih in podobnih vprašanj je še dosti, naš namen ni spuščati se vanje ter navajati podrobnosti. Pred očmi moramo imeti osnovno črto, in to je dovolj. Naše mladinsko gibanje gre za tem ciljem. Kakor se na eni strani skuša izogniti romantiki ter hoče ostati v zvezi z življenjem, poklicem, realnimi političnimi činitelji in gospodarskimi momentii, tako si hoče na drugi strani zagotoviti pot navzgor v kraljestvo duha in trajnih vrednot. Z močnim instinktom išče novega življenja in virov novega življenja; če se mu posreči najti to življenje, bo tudi vprašanje slovenske izobrazbe v glavnem rešeno.

Keramična šola Fr. Kralja, vaza

Katoliški prerod in francosko slovstvo

Dr. L. Sušnik

Da se je v zadnjih par desetletjih duševni obraz Francije zelo spremenil, kdo bi tajil? Kdo bi si še tiščal oči pred dognano resnico, da veje v francoskem slovstvu nov duh, duh, ki je nasproten onemu v prejšnjih dveh stoletjih? Svež, topel, jak veter je to, ki preganja sive, dušeče oblake z obzorja. Že pred vojno so zapihljale slične sapice, v tistem strahovitem viharju se je ozračje močno razgibalo in razčistilo: zasijali so zopet in se vsuli v celih pramenih žarki novega soluca. Prišla je nova pomlad in pripravlja se poletje... Gola »veda« ni več malik!

Ni to nič slučajnega: ne glede na že prej začeto splošno pripravljanje preobrata v človeški duševnosti, ki iz svoje zagate ni vedela naprej v znanosti in v umetnosti, je še vsaka težka, dolgotrajna vojna povzročila povratek k vernosti, nov val religioznosti (naj spomnim razen svetovne le na tridesetletno vojno ali na dobo napoleonskih vojska) in ž njimi porast verske literature (mistika, romantika). Katoliškim Francozom je dala zadnja težka stiska posebej priliko, da so s svojo vrlo miselnostjo in s svojimi žrtvami dokazali, da niso manjvredni državljani. To je dvignilo njihov ponos in njihovo samozavest, pa tudi njihovo delavnost na vseh poljih, zlasti na literarnem. Danes je na Francoskem protiklerikalna nota v slovstvu ponehala, najmarkantnejši predstavniki katoliške knjige uživajo časti Francoske akademije in verski moment v novi literaturi je zelo upoštevan. Skratka: katolicizem je izšel iz vojne ojačen in je sedaj tudi v filozofskem in nacionalnem oziru v boju za vodstvo elite.

Med vrsto prikazov francoskega slovstva v zadnjih 50 letih je izšel tako že tudi priročnik katoliškega